

Ograniczenie handlu w niedzielę i jego wpływ na branżę transportu, spedycji i logistyki

We wrześniu 2016 r. do Sejmu wpłynął obywatelski projekt ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele [„Projekt”]. Jeszcze przed pierwszym czytaniem Projektu eksperci analizujący to zagadnienie podkreślali, że wprowadzenie ustawy może oddziaływać na funkcjonowanie wielu branż, w tym przede wszystkim rynku usług TSL.

Stanowisko Rady Ministrów

W przedstawionym przez Radę Ministrów stanowisku na temat Projektu podkreślono, iż ma on bardzo szeroki zakres zastosowania, zarówno przedmiotowy jak i podmiotowy. Obok kwestii odnoszącej się do zakazu handlu w niedziele, co miało stanowić zasadniczy cel planowanej regulacji, reguluje on bowiem również zakaz wykonywania w tym czasie innych czynności sprzedażowych, których definicja znacznie wykracza poza czynności powszechnie kojarzone z handlem. Podkreślono przy tym iż Projekt dotyczy wprost podmiotów świadczących usługi na rzecz handlu (tu: centra logistyczne, dystrybucyjne etc.).

W podanym kontekście wskazano również, że mimo, iż ograniczenie handlu w niedziele jest społecznie ważnym zagadnieniem to Projekt znacznie wykracza poza powszechne rozumienie tego zjawiska, a które w odbiorze społecznym kojarzone przede wszystkim z wykonywaniem pracy w niedziele przez osoby mające status pracownika w dużych sieciach handlowych.

Pracodawcy RP a wpływ zapisów Projektu na funkcjonowanie branży TSL

Swoją opinię w sprawie Projektu przedstawiła również organizacja Pracodawców RP. Według zaprezentowanych analiz, Projekt wpłynie na funkcjonowanie wielu branż w tym logistycznej i usług pocztowych, które prowadzą działalność również w niedziele i dni wolne od pracy. W tym ostatnim względzie, zauważono, że przedmiotem usług pocztowych mogą być zarówno dobra ujęte w projektowanej definicji handlu, jak i inne dobra (niebędące przedmiotem sprzedaży), w tym choćby zwykłe listy. Czynienie w tym zakresie jakiegokolwiek rozróżnienia jest w praktyce niemożliwe, zważywszy także na ustawową tajemnicę korespondencji. Tymczasem wszelkie przesyłki stanowiące przedmiot usług pocztowych, podobnie jak inne towary, wymagają obsługi logistycznej, w tym m.in. transportowej i magazynowej. Wprowadzenie w życie proponowanych w Projekcie rozwiązań uniemożliwiłoby realizowanie m.in. przez wyznaczonego operatora pocztowego obowiązków uznanych za niezbędne do zaspokajania podstawowych potrzeb społecznych - w szczególności wiązałoby się to z naruszeniem terminowości dostarczenia wszelkiego rodzaju przesyłek. Konsekwencją tego byłoby poważne ryzyko nakładania przez UKE oraz UOKiK wysokich kar administracyjnych na podmioty działające we wspomnianych obszarach. Co więcej, Projekt wprowadza także zupełnie niezrozumiałe ograniczenia w obsłudze przesyłek w ruchu tranzytowym (których jedynie weekendowa obsługa logistyczna odbywa się w Polsce), choćby w najmniejszym stopniu niezwiązanych z handlem w rozumieniu przygotowanej regulacji, wykonywanym przez podmioty polskie lub zagraniczne działające na terenie RP.

Kolejnym ograniczeniem wskazanym przez Pracodawców RP, które będzie miało niezwykle istotny wpływ na branżę, jest wprowadzenie rozwiązania zakładającego, że zatrudnienie w niedziele obejmuje również wykonywanie innych czynności sprzedażowych od północy do godz. 6:00 w poniedziałki. Projektowana ustawa rozszerza zatem efektywnie zakaz działania branży logistycznej aż do poniedziałku do godz. 6:00, podczas gdy zgodnie z globalną praktyką przesyłki są sortowane w poniedziałki (podobnie jak w inne dni tygodnia) w godzinach nocnych

i porannych. Przesyłki są doręczane i odbierane w dzień - sortowanie i przeładowanie przesyłek w godzinach nocnych i wczesno porannych jest zatem koniecznością.

W konsekwencji, Pracodawcy RP wnieśli o wprowadzenie do Projektu zapisu o wyłączeniach z reżimu ustawy dotyczących: *"usług pocztowych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1529 z późn. zm.) oraz usług świadczonych w wykonaniu umowy przewozu, spedycji, przechowania lub składu lub umów nienazwanych zawierających elementy przedmiotowo istotne powyższych umów przez podmioty, które oferują takie usługi różnego rodzaju przedsiębiorcom lub konsumentom"*.

Uwagi Związku Pracodawców Business Centre Club - zakłócenie łańcucha produkcji

Opinię do Projektu przedstawili również członkowie Związku Pracodawców Business Centre Club, gromadzącego przedstawicieli szeroko pojętej branży transportowej i spedycyjnej. W opinii podkreślono, że sprzedaż dóbr i usług stanowi końcowe ogniwo w długim i złożonym łańcuchu produkcji. Bez sprzedaży, wynagrodzenia nie otrzymają nie tylko pracownicy handlu ale także wszyscy inni, zatrudnieni w tym łańcuchu. Zdają sobie z tego sprawę przedsiębiorcy oraz kadra kierownicza podmiotów gospodarczych konkurujących na rynku.

Autorzy ekspertyzy przypomnieli, iż świadomość powyższego przyświecała projektodawcom Kodeksu pracy, którzy właśnie dla handlu zrobili wyjątek w art. 151⁹, stanowiąc, że: *"Praca w niedziele jest dozwolona w placówkach handlowych przy wykonywaniu prac koniecznych ze względu na użyteczność społeczną i codzienne potrzeby ludności"*.

W Kodeksie pracy wskazany jest ponadto długi szereg innych stanowisk i zakresów działań, dla których praca w niedziele jest dozwolona, ponieważ uznano, że bez tej możliwości współczesne społeczeństwo nie mogłoby normalnie funkcjonować.

Podważenie tak zakreślonej logiki przez projektodawców ustawy o zakazie handlu w niedzielę stwarza sytuację, w której potencjalni klienci będą mieli znacznie bardziej ograniczoną możliwość zapoznania się z produktami i usługami oraz dokonania samej transakcji zakupu, w rezultacie czego stosowny procent transakcji albo zostanie przesunięty w czasie albo w ogóle nie dojdzie do skutku.

Obecny etap prac legislacyjnych

Na ten moment Projekt stanowi przedmiot prac sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, ściślej zajmuje się nim Podkomisja stała do spraw rynku pracy. Mając na uwadze olbrzymie znaczenie jakie planowana regulacja może mieć na funkcjonowanie branży transportu, spedycji i logistyki, w szeroko rozumianym interesie wszystkich zainteresowanych stron leży stała obserwacja dalszego procesu legislacyjnego i rozwiązań prawnych jakie zostaną finalnie przyjęte.

Autor:
Piotr Gajlewicz

Autor:
Szymon Romanowicz